

ELU PORTFOOLIO

Projekti nimi: Eesti koolist välismaalasest lapsevanemale

Rühma nimi: OSTA 24

Juhendajad: Catlyn Kirna, Ene Hiiepuu

Liikmed: HEILI VEETAMM, KAJA OSIJÄRV, ANNIKA KRUSIMÄE,
JULIA DAVŔDOVA, ULJANA USTINOVA.

1. Projekti aruanne

- Projekti lähteülesanne, eesmärgikirjeldus

Projekti eesmärk on parandada välismaalastest laste kohanemist Eesti koolides ning teha nende vanemate elu lihtsamaks. Tihti on välismaalt tulijad kultuurišokis ning suhtlemist võib takistada keelebarjäär. Just selleks puhuks on oluline, et välismaalastest lapsevanemate ja nende laste paremaks kohanemiseks oleks neil lapse kooli minekuks mõni toetav ja selgitav materjal.

Meie projekti laiemaks eesmärgiks oli antud projekti lõpuks saada valmis kirjalik, illustreeritud ja visualiseeritud ning vähemalt kolmes keeles lihtsasti loetav ja mõistetav Eestis kooli minemist toetav abimaterjal.

Projektisisese jaguneti eesmärgi saavutamiseks kolmeks grupiks, kes igaüks seadis omale nõu alaeesmärgi, mille suunas liikuda. Defineerijate grupi eesmärgiks oli projekti lõpuks saada valmis Eesti koolides töötavate spetsialistide rolli ja tööülesandeid seletav infomaterjal. ELAD+ grupi eesmärgiks oli koostada välismaalastest kooliminejatele visualiseeritud tutvustav abimaterjal Eesti koolides tähistatavatest tähtpäevadest ja

traditsioonidest. Meie rühma ülessanne oli koostada abimaterjal, kodulehekülg, mis aitab orienteeruda Eesti koolides vajaminevates põhilisemates õppevahendites.

Kõigi kolme grupi tööna valmis meie laiemat eesmärki täitev kodulehekülg ning videomaterjalid, mida jagab ja levitab International House.

Omaette eesmärk on jõuda koostatud materjaliga sihtgrupini ehk välismaalastest lastevanemate ja nende lasteni, et koostatud materjal ei oleks abimaterjaliks ainult Eesti enda vanematele ja lastele.

Meie grupi eesmärgi sõnastasime me ühel esimesel koosolekul, kuid siis oli meie eesmärgiks teha välismaalastest lastevanematele koolitarvetes orienteeruda aitav infvoldik, mis siis aja jooksul arutluste, reaalselt materjali kokku kogudes ja juhendajate toel muutus kodulehekülje tegemise ideeks.

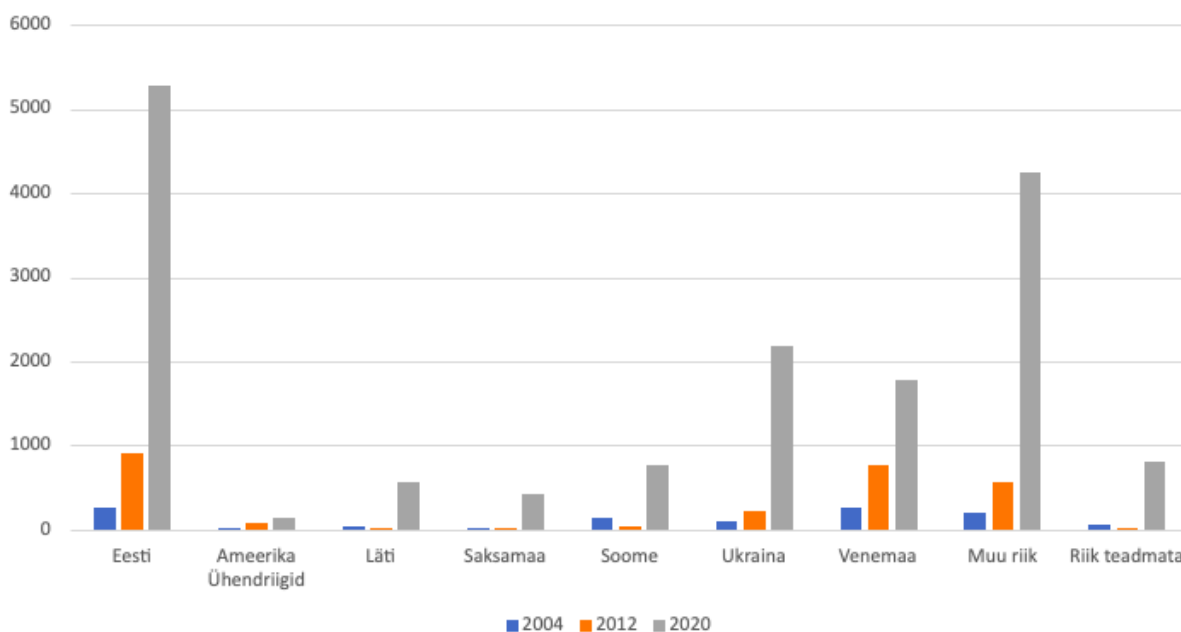
Oma rühmas jaotasime ülesanded rühmaliikmete tugevuste ning varasemate kogemuste alusel. Täpsemad rühmaliikmete ülesanded on kirjas tegevusplaanis.

- **Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetodite valik**

Eestisse asuvad aasta-aastalt elama järjest enam teistest riikidest sisse­rändajaid. Seda kinnitab ka sisse­rände statistika, millest nähtub, et võrreldes aastaga 2004 ja 2012 on sisse­rändajate arv märgatavalt tõusnud (Joonis 1). Tulenedes järjest suuremast rahvaste liikumisest ning sisse­rände suurenemisest ka Eestis peame me kohanema ja arvestama muudest riikidest ja kultuuriruumidest Eestisse elama ja õppima asuvate lastega.

Kuigi sisse­rändajatele loodud Kohanemisprogramm (2020) tutvustab ülevaatlikult Eesti haridusmaastikku, on selles puudu materjal, mis loetleb koolis vajaminevad koolitarbed. Meie küsitlusest kooliõpetajate ja lapsevanemate seas selgus, et sellist nimekirja on praktilistel kaalutlustel tarvis. See andis meile ka sisendi ja kinnituse, et koolitarvetes orienteeruda aitavat abimaterjali on kindlasti vaja.

Joonis 1. Eestisse sisse rännanud sünniriigi järgi (Allikas: Statistikaamet, autori arvutused).

Uussisserändajate kohanemise uuring tõi välja, et jagatava info kättesaadavust on vaja lihtsustada (Kallas & Kaldur, 2014). Seega peab projekti käigus loodav materjal olema võimalikult lihtsalt leitav, selge ja visualiseeritud. Kõike eelmainitud võimaldab teostada veebilehekül, mille olemasolust saavad sihtrühmale teada anda integratsiooniga tegelevad asutused (nt International House Tartu). Ka projekti käigus küsitletud lapsevanemad eelistavad koolitarvete alast infot vaadata kodulehelt, mis on meie materjali edastamiseks ka kõige suuremat mahtu võimaldav infojagamise kanal. Kuna lapsevanemad eeldavad koolilt ja professionaalselt õpetajalt usaldusväärse koostöö algatamiseks seda, et nende keeleliste vajadustega arvestatakse (Mihhailova, 2018), peab projekti käigus loodud materjal olema esitatud mitmes keeles. Kuigi Eesti õpetajad hindavad infovahetust uusimmigrantidest lapsevanematega kehvaks või olematuks, mil suheldakse peamiselt eesti keeles ja toetatakse seda žestidega (Koiduaru, 2014), selgus projekti raames läbiviidud õpetajate küsitlusest, et õpetajad tegelevad välismaalasest lapsevanemaga individuaalselt nt tõlgivad ja edastavad info e-kirjaga või

otsivad abi koolidelt, kel on sellealane kogemus. Seetõttu otsustasime loodud kodulehel esitada info eesti-, vene- ja inglisekeelsena.

Kui kodulehekülg toetab muukeelsete perede toimimist Eesti koolikeskkonnas, siis kaudselt aitab see neil ka paremini hakkama saada Eesti ühiskonnas. *“Mitmekultuurilise hariduse üks olulisemaid ülesandeid on anda kõigile lastele võimalus hoida ja tugevdada oma päritoluidentiteeti ja aidata sinna kõrvale luua riigiidentiteeti ning õpetada toimimist Eesti ühiskonnas” (Valk, 2010).*

Et Eestisse sisserändajatel tekiks esimesed kokkupuuted ja seosed eesti keelega, siis just seepärast tegime me oma kodulehe sisu ka eesti keeles, mitte ainult inglise ja vene keeles. Eestikeelne tõlge inglise- ja venekeelse teksti kõrval aitab neil teha eesti keelega esimesed katsetused ning aitab neil orienteeruda ka Eesti poodides, kus toodete etiketid ja sildid on eesti keelses.

- **Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppideni jõudmine**

Projekt mõjutab Eesti haridusmaastikku ja Eestisse elama asuvate muukeelsete inimeste integreerumist, muukeelseid lapsevanemaid, Eesti õpetajaid (eelkõige klassiõpetajaid) ning samuti ka eesti- ja venekeelseid lapsevanemaid.

Oma grupitöö algusetapis seirasime Eesti koolide kodulehti, et saada aimu avalikult ja vabalt saadaval olevast informatsioonist, mis puudutab esimesse klassi minevate laste kooliks vajalikke õppevahendeid. Samal ajal viisime Eesti koolide õpetajate ja välismaalastest lastevanemate seas küsitluse vormis läbi mini-uuringu. Uurisime klassiõpetajate kogemusi ja vajadusi, seoses muukeelsete/kultuuriliste lastega, samuti muukeelsete vanemate vajadusi. Uurisime välismaalastest vanematelt, kas ja kui palju ning millises vormis jagatakse Eesti koolides õppevahenditega seotud informatsiooni ning millised on nende kogemused sellega. Küsisime, millised on õpetajate tähelepanekud seoses välismaalastest lastevanemate ning kohanemisega, samuti ka välismaalastest vanemate senised kogemused lapse Eesti kooli astumisel. See oli vajalik,

et koostada võimalikult informatiivne ja välismaalastest vanematele võimalikult arusaadav infomaterjal. Infomaterjali koostamisel andis meile nõu ja suuniseid ka International House Tartu. Analüüsisime küsitlusest saadud vastuseid ning asusime kodulehte tegema. Selle tegemine valmistas meie grupile tehnilise teostuse poolest arvatavasti terve eesmärgi saavutamise protsessi vältel kõige rohkem raskusi. Konsulterisime vastavat kogemust omavate inimestega ning palju nõustas ja toetas meid ka meie projekti üks juhendajatest, Catlyn Kirna, kellega olime kodulehe valmimisel pidevas kontaktis. Informatsiooni sisestamiseks veebilehele, pidime enne tegema valiku asjadest, mida me kodulehele paneme ning neid poodides pildistama. Samuti tuli tekstiline osa tõlkida inglise ja vene keelde. Need ülesanded jagasime omavahel iganädalaste koosolekute käigus, kus me arutasime, mida oleme nädala jooksul teinud ja kuhu jõudnud ning millised on järgmised ülesanded.

Kodulehe valmimise tulemuseks on kõigile vabalt kättesaadav informatsioon 1.klassi astuvale lapsele vajalikest õppevahenditest nii eesti, inglise kui vene keeles. Koduleht valmis meil koostöös grupiga, kes tegeles Eesti koolides kasutatavate mõistete/ terminite defineerimisega (nt. kes on õpetaja jne.). Kodulehe tegemise käigus konsulterisime nendega jooksvalt, et valmiv veebileht ühe tervikuna välja näeks.

- **Projekti jätkusuutlikkus**

Meie projekti tulemi ehk kodulehe haldamise võtab peale projekti lõppu üle International House Tartu, kes levitab ja täiendab meie loodud kodulehe sisu. Nemad saavad kodulehte anda edasi otse välismaalastele, kes seda vajavad või jagada seda koolidele, kes omakorda kodulehte enda kooli tulevatele välismaalastele suunata saavad. Samuti saavad meie kodulehte oma välismaalastest lastevanematele soovitada kõik Eesti koolid. Samas on võimalik projekti uuel õppeaastal jätkata, edasi arendada, ning luua näiteks abimaterjalid vanematele vanuserühmadele (põhi- ja keskkooli astmele).

- **Tulemuste kokkuvõte ja lisad**

Projekti tulemuseks on välismaalastest lastevanematele mõeldud veebileht <https://estonianschool.wordpress.com/>. Konkreetselt meie grupi töö tulemusena valmis sellel [kodulehel](https://estonianschool.wordpress.com/koolikoti-menuu/) alajotus **KOOLITARBED** <https://estonianschool.wordpress.com/koolikoti-menuu/>. Toome siinkohal välja ka klassiõpetajate seas läbiviidud küsitluse tulemused (Lisa 1) ja kahekümne ühe Eesti kooli kodulehel oleva kooliks vajalike vahendite sagedustabeli (Tabel 1).

Lisa 1. Küsimustike vastuste kokkuvõte.

Meie viisime oma küsitluse läbi meili teel ning saatsime küsimusi laiali nii Rapla kui Harjumaa koolidesse. Valim oli meil sihitud ja pigem mugavusvalim. Saatsime küsimusi nii lastevanematele kui õpetajatele, küsimused olid koostatud vastavalt sihtrühmale erinevalt. Kahjuks saime oma küsimustikele vastused ainult viielt õpetajalt ja kahelt lapsevanemalt. Meie mini-uuringu eesmärgiks oli saada informatsiooni, millised on õpetajate kogemused ja vajadused seoses välismaalastest laste õppima asumisega Eesti kooli. Samuti oleksime rohkem soovinud saada tagasisidet välismaalastest lastevanematelt nende kogemuse kohta Eesti kooliga ning koolitarvete ostmiseks jagatava informatsiooniga.

Õpetajate käest uurisime, kas ja millised kogemused on neil välismaalastest laste ja nende vanematega ning kas ja millist abi nad seoses koolitarvete informatsiooni jagamisega vajaksid. Lastevanematelt uurisime seda, kas koolist neile antud info vajalike koolitarvete kohta oli piisav ning mis neid oleks rohkem aidanud.

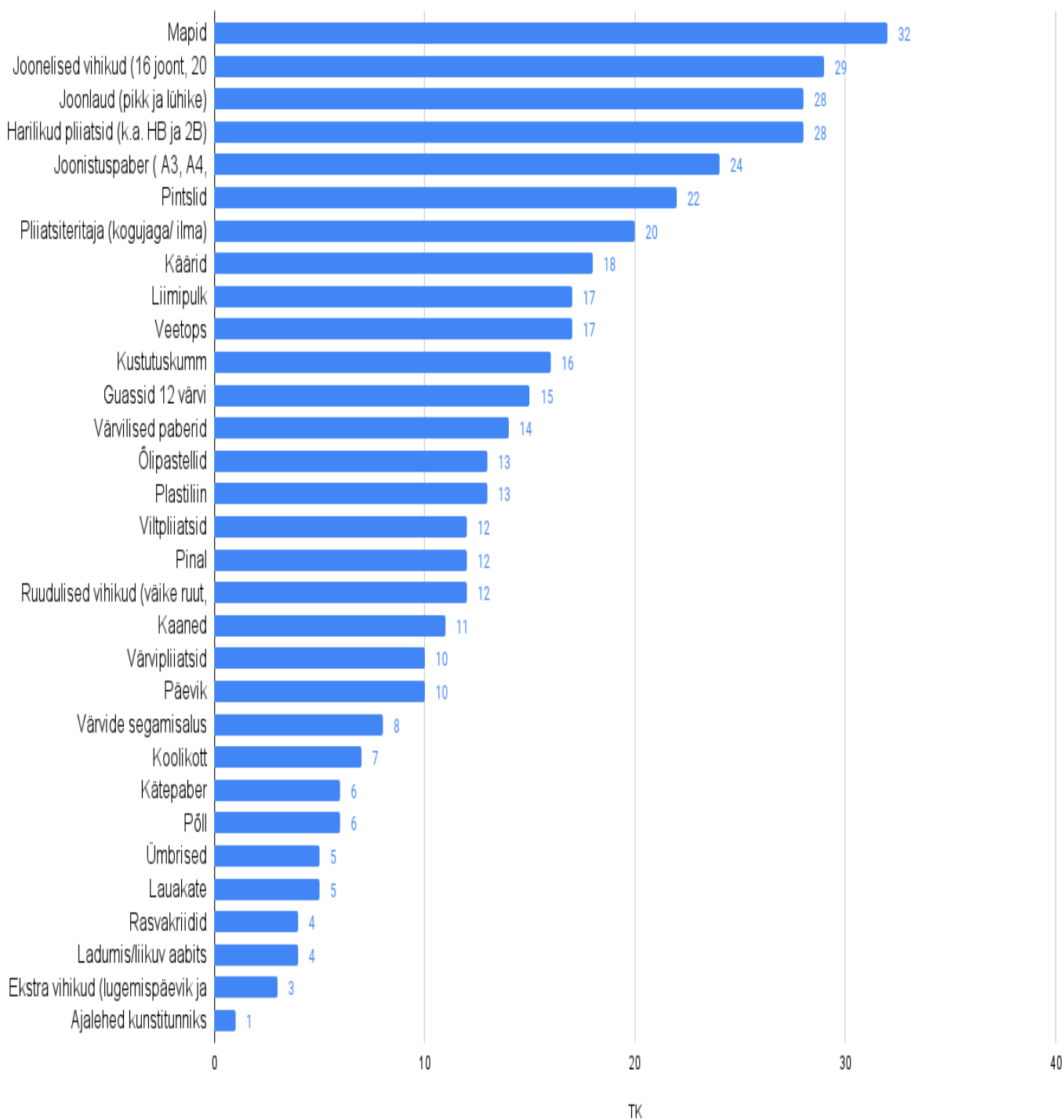
Selle miniuuringuga saime kinnitust sellele, et õpetajatele oleks heaks abivahendiks mõni avalikult kättesaadav infomaterjal, kuhu vanemaid hätta sattumisel suunata. Kolm meile vastanud õpetajat arvas, et nad praegusel hetkel abimaterjalist puudust ei tunne aga see oleks kindlasti hea abivahend, mida kasutada, eriti kui see on kolmes keeles. Samuti arvame, et kooliks vajalikke kirjatarbeid lahti seletav eesti-, inglise- ja

venekeelne illustreeritud materjal vähendaks ka õpetajate töökoormust, sest neli meile vastanud õpetajast pakkuski välja, et vajadusel konsulteeriksid nad välismaalastest vanemaid eraviisiliselt ning tõlgiks ise neile materjali kas inglise või vene keelde. Kas infomaterjal peaks olema voldiku või video kujul, selles küsimused jagunesid õpetajad täpselt pooleks, kuid kõik õpetajad märkisid piltide/fotode/illustratsioonide vajadust. Samuti leiti enim, et kõige rohkem vajaksid täpsustamist ja pildilist seletamist erinevad vihid.

Kahjuks oli meile vastajaid küll väga vähe, kuid neist oli meile materjali kokkupanemisel siiski abi. Samuti kogusime juhuvalimi alusel internetist kokku kahekümne ühe Eesti kooli kodulehel avalikult üleval olnud kooliks vajaminevatekoolitarvete nimekirjad, et saada teada, mida õpetajad enim soovivad, et vanemad lastele kooli jaoks ostaksid (Tabel 1).

Tabel 1. Kahekümne ühe Eesti kooli veebilehtedel välja toodud koolitarbed (Allikas: Internet, autori arvutused).

2. Projekti tegevuskava

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
1. Kooli kodulehtede seire (1.klassi minejatele vajaminevad õppevahendid)	10.03.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja
2. Küsitlusankeedi koostamine õpetajatele ja lapsevanematele	10.03.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja
3. Küsitlusankeedi laiali saatmine	16.03.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja
4. Kodulehtedelt kogutud info analüüsimine	17.03.21	Annika, Kaja
5. ELU vahekokkuvõtte esitlus	24.03.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja
6. Küsitluse tulemustest kokkuvõtte tegemine	30.04.21	Kaja
7. Materjali tõlkimine	kuni 04.05.21	Heili & Uljana
8. Kodulehe jaoks piltide otsimine	kuni 04.05.21	Annika & Julia
9. Kodulehega seonduvate otsuste tegemine (milline keskkond, tööjaotus jne.)	04.05.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja + RÜHM 3
10. Kodulehe tegemine	mai 2021	Kaja, Heili, Uljana, Julia, Annika + RÜHM 3
11. Portfoolio koostamine	mai-juuni 2021	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja
12. Projekti kaitsmine	09.06.21	Annika, Heili, Uljana, Julia, Kaja

3. Meediakajastus

- Meie projekti kodulehekül <https://estonianschool.wordpress.com/>
- Viide meie grupi alamenüüle <https://estonianschool.wordpress.com/koolikoti-menuu/>

Kasutatud allikad

Kallas, Kaldur. (2014). Uussisserändajate kohanemine Eestis: valikud ja poliitikaettepanekud tervikliku ja jätkusuutliku süsteemi kujundamiseks. Loetud aadressil <https://www.ibs.ee/wp-content/uploads/Uussisser%C3%A4ndajate-kohanemine-Eestis.pdf>

Koiduaru, E. (2014). Õpetajate arvamused muukeelse lapse koolivalmidusest ja keelelisest toetamisest Tartumaa lasteaia näitel. Tartu: Tartu Ülikool. Alla laaditud 17.03.2021
http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/57061/kalind_annemarii_ba.pdf

Kohanemisprogramm (2020). Kindergarten and Schools. Loetud aadressil https://moodle.edu.ee/pluginfile.php/4306888/mod_resource/content/2/8%20-%20Kindergarten%20and%20Schools.pdf

Mihhailova, Ü. (2018). Eri kultuuridest lapsevanemate arvamused koolieelse lasteasutuse õpetajate professionaalsusest. [Magistritöö]. Tallinn: Tallinna Ülikool. Alla laaditud 17.03.2021
<https://www.etera.ee/zoom/44530/view?page=1&p=separate&search=eri%20kultuuridest%20lastevanemate&tool=search&view=0,825,2481,2683>

Valk, A. (2010). Mitmekultuuriline klass. Kogumikust E. Kikas, *Õppimine ja õpetamine esimeses ja teises kooliastmes (138-150)*. Tartu: Haridus ja Teadusministeerium.
<https://www.hm.ee/sites/default/files/edukoraamatkaanega.pdf>

